

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННБЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Улуска — бу күннэргэ

БАҢЫЛЫК ПЛАНЕРКАТЫГАР

Куугуулах саастыг хэлэн, күү сезена сотору садална. Ону кытта тыа баһаарын куттала үрдүүр. Саастыг кураан буалар чыгышх, оной буулчуттар айһында сьдһан сэрэктөх буылалар ирдэр. Манын тайһан саар сэрэктөх бууллу туһунан эмю санатан өттилер. Тэрияттэринин, нэһиэктэринин сэрэтэр, өйдөтөр үлэлэр аһытталаларыар сорук турда.

Айында харькыстабыл Чугачыстаа инспекциятын начальнига М.П. Догордурое сааскы өртөөнүн босбуларын туһунан ийитинизэрин огтордо Сокуоннайа суух тахсаң, өрт уотун ыһпыгыттар улахан ыстараанка түбөөһөлэрин саапта.

Холууну, ыраастайлыгйа ыгтылла турарынан улуус дьаһалтата уонна салгыныа салалтата бу ий 25 күнэригиттан сардаан субуотунньуктарга тахсарга ытырыы өнөрдүлэр. Санатан атыһах, бу аастык нэдиэлэ күнэригэр нэһиллэктэригэр шэфтээх тэрилтэлэр тахсан субуотунньуктар олус көхтөөхтүк, улахан көдүүстэхтик ытыллыбыттар. Улуус дьаһалтатын үлэһиттэрэ шэфтээх Бахсы нэһиллэктэр тахсан, биер күн иһигэр бүтүн муоста савьяан түһэрэн, маһын хатырыстанан, тутан биэрбиттэр. Бу холобуру атыттар батыһаллара куутуллар.

АЗАХАРОВ

ВНИМАНИЕ!

«Сельскохозяйственные палы проводятся в соответствии с федеральным и республиканским законодательствами и утвержденными Правительством республики Правилами. За нарушение правил проведения сельскохозяйственных палов налагается административный штраф по статье 6, 10 Кодекса Республики Саха (Якутия) об административных правонарушениях».

Помните, от каждого из Вас зависит сохранение уникальной природы Якутии.

Чурагчинская инспекция Охраны природы.

Участактар диег ааттанар мангык дэрибизнэлэр сирдэрэ-уоттара юзэгитин, айышылара чөл туруктаарынан, салгынынньым ырааһынан, чөдүгитинэн уратылаахтар. Дьон-сэргэ олохсуйуусун оруну үөрөттэригэ оскула арыах кылаастаара, сибээс, суол-иис мөлтөрө мөһөйдүр. Онон төрөөбүт-үөскээбит дойдularыгар бэриниилээх, үлөни-хамнаһы өрө тутар, сүөһү-ас илэттэргэ баарлаах, дьулурдуулах дьон олохолор. Бирдирдөө кыһахха тиксэр үүтү-эти оноруута кинилэр саарбага суох иһини иһэлээр.

Бу сырьыга күрөс бэлдүүнэ барыта 6 учаастактан—Түөйэттэн, Улахан Куолттан, Бөрөттэн, Хажыйах-

УЧААСТАКТАР КҮРЭХТЭНЭЛЛЭР

Валейбол тууралы

тайн, Уорыттан, Мэлдэхситгэн калбитар. Түмсүүнү үөрүүлэхлик аһын паратын улууставы физическэй кулгуура зоона спорт управленийтын улэһитэ А. Р. Неустров саялан киешэрда. Байгал кыймын ахсынны 12 күмүгэр сана аһыллыбыт үөрэтэр-спортиннай кичи саалатыгар 70-тан тахса спортсмен спортивнай марша музыкаһынан доғһуоллатан кииргэн турунулар. Кийилери улууе баһыһа А. Т. Ноговицын ээрдалээтэ. Участактар улууе сайдыгытыгар, чуолпан ижи-үүтү дэлэтигэр ылар орчулары улаханын билигэстэ. Россия, республика салалтата производствоны үрдэтигэр улахан болумтонун ууралларын, кыра да нэһиликиниэлэх пууннар ити көрдөөрүүлэр үрдүк буоллаһына тутууну ыһыһа, сайдыһа государтоттан көмөгү хото ылар бушамыра олохтонусун туһунан этэллери: инжигинерда. Манник түмсүү участкактар икчи ардыларыгар сыһыаны, биригэ үлэ-лэбигинерин көсүлүүрүн, дыон-сөргэ сэргэхсийетин.

Түүнээс бэлхүүнээ П.Н. Бэлхүүн туйл эгээр.

Түбәйз баһышыга П.Н. Беләев тәул эгәр

орондуу куурүүтүн таһаарарын эттэ. Инжикитин манньк
тэрэһини улуус кыяаһар сирдорго, оһно хаа билдиди-
ни учаастак үлэтин-хамнаһын көрдөрөр быһыстыка-
ны тэрийэргэ этин киллэрбитин мүстүбүттэр ыһыс
тыһаһын добуһуоллаатылар. Салгыы кэли бу
түмүсүүнү тэрийингэ улахан оруулу ылыгыт Түөйү
олохтоохторутар махтаһан туран, учаастак баһылы-
гар П. Н. Белленик уот биэрэр алектростанция туттар-
да. Баһылыгы бастагы солбуйааччы А. А. Нолыцын
учаастактар алектростанцияларын, хочуолунайдарын
санаардыгы, сибээһи киллэрингэ ытыгыллыахтаах
үлэлэри билдирдэ. Улуус дьаһалатын каадыры
кытары үлэр департаментын сыйлаааччыга М. С. Игна-
теев, спорт управлениетын начальнига В. И. Давыдов,
Түөйү учаастагы сыйлаааччыга П. Н. Беллен эрдэ
тыл эттирэр.

Бастагы күн волейболга, казакстанга, хабылыкка, иккинчи күн хары баттаһылыгыгар, мас тардыһылыгыгар уһуну ыстаныыга, шведскэй эстафетага, тыа сирин оонньууларыгар күрэхтэстилэр. Улахан эрибэһинээх, ыһыһылаах-хаһыһылаах күрэхтэһиһигэр уолсай түмүккэ Түөйэ хамаандата бастаата, Уорга иккис, Улахан Күөл үһүс буолдулар. Бирдирдискин көрүнүргө волейболга Мылэһэксэ, хары баттаһылыгыгар эр дьонно, дыахталларга Түөйэ, мас тардыһылыгыгар эр дьонно Түөйэ, дыахталларга Боро, уһуну ыстаныыга Хаһыһах, тыа сирин оонньууларыгар Уорга, шведскэй эстафетага Түөйэ хамаандалара кыйыһыһаһынан буолдулар.

Кээнсэркөрдөрүүтүгүр Улахан Күөл кыайылыаахтарыста, иккисин Хакыйаах, үсүһү Түөтө ыһаллар. Онон уллсай түмүкүс Түөтө ууһастаа кыайылыаахтарыста, иккис Уорда, үһүс Улахан Күөл Спорт кыайылыаах хамаандаларга мотополга, Сдьан нэһилиэтин олохтообут бөрүһэ буочуланан сэлээркэ, спонсордар бириистэрэ, кээнсэр кыайылыаахтарыгар ноутбустар туттарылыаһылар.

Алексей СЛЕПЦОВ

Нэһилиэктэртэн сонуннар

МЫРЫЛА. Баһылык М.Ф. Кропив-
кова ийитинерэриниз, бу күнүгүзгэ сага
тутулуохтаах оскуола сваялара, арма-
туралара, тутуугун матырыяаллара
суол хаалыан иинигэ тийибт. Эһиги
Кыайы 70 сылытар анаан, "Кыайы бо-
дуссата" дигэн скиер тутуохтаахтар
эбит. Ол матырыяаллара эмгэ тийибт.
Тэр. Нэһилиэк ыкса сибэстэһин үлүөл-
тэриллиһинэн ЧГФКСИ буолар. Онон ус-
тудууоннар тийиэн, субуотунуукутан
күүс-көмө буолан кэлбэтэр. Кинилэргэ
улахан махталарын тийэрдиһэр. Маны
таһынан "Дорожник" ХЭТ үлэһиттэре
суолларын астарбыттар. Нэһилиэк дьом-
тулуна үрөйү туоруур муосталара алды-
амаһынан онорон, сагалардан бөрбөттэ-
Улууэ иһигиз бөлүтүрүлүбүт ырааһыр-
дыл ийиэн чүрчүһүнэн, нэһилик дьом-
сэргэст бөхтөрүн ыраастан сагалалыт-
тар. Биллэһи олохтоохтору хаалан уута
улаханлык долгутар. Бырыыл Сүпүөз
өрүс хаһаангытааһар да эрдэ баран, ха-
лаан уугун дьаһала эрдэттэн сараланан,
үлүлэр быһымдылыттар.

КЫГААНАХ. Сөнүмдөмүр баһылык И.П. Иманбаев көзүмөр: "Баһыт Далал аатынан окуядабыз 100 сааһыан сибээстек, албас үлөсүр мыгылыахтаахтар. Ол курдук, кулууп, сквер тутууга уонна диталарбызга кинигин иттигин кыри-ахтаах. Кулууптук тутуугун үлөсүр нөөкү сарыанан эрэр. 75 сөөл, 200 мас курдун араллыбыт. Бу нэдиэлэр нэһилек доһо субуотунуук баһылыгынан аадыллыгынан түгөүрүкхүт. Маны таһынан

сулзбутун онгорлого 450 куб гравийтай тэрэн агалтардыгт уонна 1 мол солку бай суумалаах теңдер биллэрдибит. Бийэл Олорор сирн тупсарын сылына бийил 14 мэл дийлтин иттигиз хоңбу охстаахпыт. Иттигил тврдарга ОДЫКХ кын кытта дуогабар түһаристигин Көһөрүдлүгү кыттыгыт 7 кыңхус аа тылар пааматынык уонна оскуолабы үлэтирер сүүрбүт - хоңлут Саваа Со бакын аагытар бюст онгорторо сындыа быт. Бу курдук өссө да араас үлэ биллэн нааар.

АРЫЛЛАХ. Быйыл 165 эвэх, 36 биз төрөбүт. Арыл сыра 350 км/с арылыны оңорбүт. Сыланга ыттылыбыгы нэллэнктер иккн ардыларынаагы спорттивия курактарга 9-с микет буолбүттар. Муус устар 19 күнүтөр ыттылыбыгы "Ыллыыр дыз кэргэн" дикн улуустаагы ыраа күрөрү Дагданча дыз кэргэттөрү Гран-при буолан, 30 тыһыынчалаах сертификаты ылыбытар. Улууаан илтиллэччилэригэр сылын айыы ыттыллар "аммахчааннар ыттыллар" дикн улуустаагы дахкыат аарытыгытар Гера Барашков, Дайаана Попова стипендиактык кытыбыттар. Ытык Күөлү Нареджа Макарова аатыгар регионнаагы жүрүү ырыа куонкурулутар улууаангарын илтиллэччитэ Ваня Покжы лауреат, Аиди Попова дикномант аатын сүтүн кэлбиттэр. Оскуолаларыгар 4-с регионнаагы научнай-практическый конференция буолан аасты. Ойно Тандаттан, Дабдирэктэн, Чурапчытан 102 диккылаа

аарышлага уонна 9 учуутал кытынна. "Музыка для всех" программа чорукти-
нан хор ситиһилээхтик кытынна, онно
биир формалаахтара хайдаммыт. Бу из-
диалеттэн саралла ырааһырдыа күнү-
р сагалдамыттар.

АЛАБАР. Е.И. Попова редакцияга суртлуутутган таһаарабыг: "А.П. Лыткина аатынан санта ырыа кивини тутууга бийлыгы сылшааха республика "Үгүө дыһа" программатыгар киирэн, тутуу баһара билгэрмэ. Онон Алабар изинилэниин олохтоохторо, общественность баһылык Н.П.Попов тула түмсэн, биэр санааны ыһыан, кулуун тутуутуттар баһасты хардылар өгөһулуннулар. Ол курдук, муус устар 16 күнүгэр Ф.Гоголев аатынан Чыгыраратаары эр дон народнай хорун коллестива, олохтоохтор Д.Д.Сорокумов, П.П. Герасимов, Н.М. Пестряков, ЖСПК тыраахтардара баһа өттүлөрүнэн саяаналар коллорос мастары, шлак, буор тизийитигэр кургуомунан тахсан үлэһиттэр. Субуотуннуук ыгытлар сиригэр, кийи санааны көтөргөр бэһаахтар ыйанылар, музыка тыһаата. Эбиэт кэмтэр кулуун коллестива сып-сылаас кивиниэн, итэи чэһиниэн үлэһиттэри күндүлээтэ. Алабар дыноно-сөргөтө хамсаанын сагалажмытыгын сүрээлэрө көтүрүлүнэ. Аһыгыс субуотунунука кылтыах баһа санаалара кыһырды.

"Дьэ, эрэ..." көгүл сана кулууба үлэ-
шэбита номнуо 10-с сыла буолла. Бу об-
щественнай хамсааһына СР култуура-

тын туйгуна РФ Гослен сайлан улстат-
тар Түзүү сүрүн салынан эр дик, баал
аратын оруулун үрдэти, уол орогу төрүт
үгүзү итти, санааны сатаан сааһылан
санары-илгэрү өрөөнү, иһи дүхүбунай
сайдыгытын таһыбын үрдэти бунор. Бу
кулупт иһинэн фотографтар түмүүлөрү
баар. Манна хас да олохтоок хаартыска-
нан үлүһүзүчүлөр араа бирайлыкта-
ры толкуйлаан олоххо килтирэллэр.
Манна Дыкуускай куоракка олорор Рос-
сия Худуһунууктары сөлүһүн чылыз-
на И.П. Попов төһүү күүһүнэн бодор.

"Ды, эрэлэр" ар дунго анаай, араас таһымнаах күүрхтэри тэрийээлэр. Ол күүрдүк, күүһүр, спорттук, тыһ күүрэ, анарас кэсептэһиһир, "Байанай", бэни кээһэллэри ыһталлар. Байыла саас 10 сыллаах үбүлүүйдэри бэлэстиир "Байанай" кээһэтэ үрдүк таһымга аастыта. Манна биһр дойдулаахпыт, "Байанай" сурунаал редактора Ю.П. Борисов күүһүмэ буолла.

Ааспыт нэдиэлээр бу кулууп салайааччыта Р.Ф. Гоголев бэйэтин үлэиниэхэтин, түмсүү чилиэтэрин И.И. Новгородов, Е.Е. Курьянновы кытта Өмүскөн улуунулар Төрүт нэдиэлэлэр тийиң бэйэлэрин үлэлэрин сырдатылар, санаа, уопут алаастастылар, музей аһамчылыктар ыалдьыттаатылар, биир кизэһетер төрийин, хоту дойду дьонунар сонун кизэһэлэри бэлэстэтилар.

Митырайаалы комуунда
Ирина БАРАНКЕВИЧ.

БЫРАЙЫАГЫ КӨМҮСКЭЭТИЛЭР

Муус устар 1-5 күнээр Красно-дарская кыраай Туансе куоратыгар улуу педагог А.С. Макаренко аатыгар 12-с төгүлүн ыгтыллар норуоттар икки ардыларынаагы педагогическай аарылар уонна педагогтар идэлэрин үрдэтэр фундаментальнай куурустар буолан аастылар.

Манна Саха сириттэн 14 киһилээх делегация иһигэр билиги улууспутуттан Диринг оскуолатын дириэктэрэ Д.И. Попов уонна научнай салайааччы завуча С.В. Тарасова киирсэн, кункуруска үлэлэрин бырайыагын көмүскээтилэр. Оттон республика агрооскуола-ларын тарыллаларын үбүлүүдүк 25 сылыннан ыгтыллыбыт бастың педагогтар күрэхтэһилэрин кыайылыахтара -- Диринг оскуолатын учуутала Н.Д. Васильев уонна Төлөй оскуолатын математикага учуутала Т.А. Адамова фундаментальнай кууруска сырыттылар.

Россия бивир сырдык, сылаас сиригэр сылдьан, кини сирдэр үөрөхтэһингэ сыһыаннарын билэн -- көрөн, бэйэлэрэ сайдан кэлтилэр.

Билиги дьоммут кункуруска ситиһилээхтик кыттыбыттар. Ону ситилин билээри, толору туоһулаһан сырдатары С.В. Тарасованы көрүстүм. Кини маньык кэсир:

12-с норуоттар икки ардыларынаагы А.С.Макаренко аарылары уонна фундаментальнай куурус аатыгар "Орленок" оҕо лааҕырын килиитэр буолла. Муус устар 1 күнүттэн кункурус уонна үөрэх сараларына. Билиги Сахабыт сириттэн 14 киһи буолан тийи-биһиги. Күнүс бивир чаастан А.С. Макаренко сырдык аатыгар сүгүрүйүү, кини чинэстээгин ыгтылыһа. Бу тэрэһини барытын "Народное образование" сурунаал кылаабынай редактора А.М. Кушнир илээн-саралаан аста. Кункуруска барыта тугус киһилээх экспертизэ сэбиэт үлэлэтэ. Председателлэн Башкортостантан А.Г. Жаңжуров үлэлэтэ. Саха сириттэн хамьаһыага билиһиннэни кункурус призердара Уус-Алдан Тулукутын оскуолатын дириэктэрэ Ф.Д. Бысылин, Амма улуунун оскуолатыттан Л.К. Александрова үлэлэстилэр. Онуо А.С.

Макаренко музейын үлэлэтэр, баай нэһилиэстэбитин тутан олорор норуот учууталын уопутун тарҕатар Ричард Соколов бэйэтинэн үлэлэстэбитин бэлэтибин. Кини баара кункурус таһымын үрдэттэ, эппиэтинэни күүһүртэ. Билиги оскуолабыт "Школа - агрофирма" бырайыагын көмүскэтэ. Бастаан Дмитрий Иванович оскуола үлэтин, иккиннэи сайдыытын, материальнай базатын туһунан билиһиннэрдэ. Оттон мин бырайыагытын көмүскээтим. Барыта сүүрбэттэн тахса оскуола күрэхтэтэ. Татарстантан, Башкирияттан, Подмосковьеттан, Челябинскайтан, Краснодартан элбэх күрэхтэһээччи кыттыһа.

Оттон күрэхтэһиһигэр сүүрүн ирдэ-биллэн, буоларын курдук, оҕу үлэ-нэн үөрэтин, ийгин, уһуйуу, норуот үөрөхтүн туттуу буолар. Аныгы ирдэ-биллэн оҕо юридическай көмүскэллээх буоларын ситиһи, оскуола иһинэн тарыллар хаһаабыстыбалары эмиз юри-дическай көмүскэллээхтик таһаары буолар. Внебюджетты ордук интэ-ризириитилэр. Хайдах тырыһылан

туһанылларын, ханьык структуранан киирэрин чопчулаан ыһтылаллар. Бизнес-былааннары, экономическай суоттаһынары ордук сыһыан көрөллөр.

Саха сирин хамаандата доруобай конкуренция буолан, бэйэ-бэйэ-көмөлөһүүнэн салайтаран сырыт-тыбыт. Ол иһин түмүкэ Таатта Уус-Тааттатын оскуола (дириэктэр П.Г. Дятлев) бастагы, Сунтаар Куокуну-тун оскуола (дириэктэр Н.А. Иванов) иккис, Диринг агрооскуола (дириэ-ктэр Д.И. Попов) үһүс миэстэлэри үлэлэһиниһигэр. Манна миэстэлэспит оскуола салайааччылары Макаренко мэтээлинэн наараадаланылар.

Түмүкэ дойдубуттар төһүөхтүт иһинэ Олимпиадаска Сочи куоракка бара сырыттыбыт. Сочи балысханьык сайдыыта көстөр. Ханьык да сайды-лаах омук сириттэн ордук ыраас буол-бутун бэлэтиги көрдүм.

Кырдык, саха норуота харытын күүһүнэн үлэлээн, тыһынаах олорор, айар-тутар айыһылаах мындыр но-руот. Ол да иһин ханна да тийдэрбит иһинки сырыттаһыт.

Е.М.ТАРБАХОВ. Диринг.

Доруобуйа харыстабыла

ОҔО БЫРААҔЫН СЪЕҔИГЭР

Муус устар 3-4 күнээр Дьоккуускай куоракка Са-ха Республикатын Доруобуйатын харыстабылын минис-теристибитин, МК Аммосов аатынан ХИФУ, Хабаров-скайдаагы ОҔо уонна дьахтар доруобуйатын харыстабы-лын научнай-чинчийэр институтун, Саха Республика-тыгар Россия педиатрдарын союһун регионнаагы отде-лениетын, Саха Республикатын орто медүлэһиттэрин ассоциациятын тэрэһиннэринэн Саха сиринээги оҔо быраастарын 2-с уонна Дальнай Востоктаагы федераль-най уокуругун педиатрдарын 3-с съездэрэ буолан ааста. Манна улуустаагы кини балыһабытыттан кылаабы-най быраас А.И. Коркин салайааччылаах оҔо сулууспа-тын араас салаатыттан барыта 10 киһилээх делегация бара сырытта.

Бастагы күнүгэр Нуучча театрыгар үөрүүлээх чааһа буолла. Съеги СР Правительствотын Председателлэн солбуйааччы А.В. Власов киири тыһынан үөрүүлээхтик аста. Салгыы дакылааты доруобуйа харыстабылын минис-терэ А.В. Горюхов онордо. Хабаровскай куораттан кэлэ сылдьар медицина наукатын доктора В.Н. Козлов уонна РФ Доруобуйатын харыстабылын министерибигиттэн О.В. Чумакова онорбут иһитиннэриилэрэ эмиз элбэх сэгээрэһи ыгтылар.

Кара-балыт түтүннэн оҕо доруобуйатын харыстабы-лын сулууспатын үлэһиттэрин наараадалаһыан буолла. Онуо билигиттэн ОҔо консультативтэи үлэһиттэрэ В.Н. Аммосова уонна М.С. Захарова "Саха сирин доруобуйа-тын туйгун үлэһитэ" билиэни тутаннар, улаханьык үөрдүбүт. Ол кэинэ Музыка урдүкү оскуолатын сирлэч-тара эврдэлээн, кэсир көрдөрүлэр. Иккис күммүтү-гэр хас да сиринэн араһсан, араас хайысхалаах симпози-

умнар, маастар-кылаастар ыгтылыһылар. Съезд сүүрүн дакылаатын Москвадан кэлэ сылдьар Европейскай пе-диатрическай ассоциация председатели, профессор Л.С. Намазова-Баранова онордо. Дахылаат тизмэтэ "Иммуно-профилактика аныгы көрүүлэр уонна сана тенденция-лар" диэн. Ол иһигэр пневмококкай, ветряной оспа уон-на ротавирус курдук кутталлаах инфекциялары утары туттулар сана вакциналары билиһиннэрдэ. Бу вакцина-лары профилактическай профилактика халандаарыгар кыл-лэрэр наадалааһын эттэ. Съезд кэингэр "ОҔо уонна ийэ до-руобуйата" диэн быыстала үлэлэтэ.

Түмүккэ съезд кыттылаахтара уураах (резолуция) ыһыһыбыт:

1. Чөл олох политикатын салгыы ыһтарга.
2. ОҔо-аймах өлүүтүн утары аччатар үлэни күүһүрдүргэ.
3. Медицина сана технологияларын олоххо киллэрэр-гэ.
4. Санаторнай-курортнай уонна ыарахан ыарыһалар содулларын суох онорор эмтэһиннэри күүһүрдүү.
5. Оскуола медицинистин тупсары.
6. Тьа сирин сайыллары.

Онон олус туһалаах, көрөхсө биллээх тэрэһингэ сылдьан, сананы эбинэн, билэн-көрөн, өрө көтөдүлэн кэлбит. Түтүннэн туһанан, наараадалаһыт коллега-ларбытын В.Н. Аммосованы уонна М.С. Захарованы бу үрдүк сыанабылларынан эврдэлэһит! Эһинэх кытаанах доруобуйаны, дьинэ көргөһүтүгэр или - эйэни, үлэриги-гэр үрдүк ситиһиһилэри, дьолу-сөргүнү баҕарабыт.

Н.Э. ГОГОЛЕВА, педиатр-быраас.

Санаабын этэбин

"Уу-сир утаа, олох, былан төрдө, ай-ылда бастагы баайа" диэн тыллары билиги улууспут ытык кырдыаһа Дит-рий Петрович Лазарев элбэхтик туттара. Кини "Олох-дизэн уу, суол-дизэн сайдыы" кинигэтэ тахсыбыта. Уу уйулгулаах оловун, суол сайдыы быстыбат төрдүн, си-бээһин мэлдэн үрдүктүк тутан, оловун ус-талаах туоратыгар ити хайысхаларга үлэ-лээн кэлбит ытык киһибит буолара.

БАРЫТА ЭТЭННЭ БУОЛУОХТУН!

Ким баҕарар уута, суола суох сайдыбат, олорбот буоллаҕа. Ол эрэри, быһыһы уба-астанар уубут Мырыланы даҕаны, Амма сүннүгэр олорор нэһилиэнньэни үксүн сирэ таһынан утуттуура буолуо диэн сэр-хөдөһиһим. Мин Мырылаа олорбут 40-ча сылларым устатыгар 2-3 төгүл обургу улахан ууһу көрбүтүм. Ол 1998, 2008, 2013 сылларга кэлбит уулар балайда кизн сир-дэри, бары хотуһалары, сайыһылары ки-эптээн, элбэх муосталары алдьатан, сүөһүлэр, сытылар даҕаны уута бары-лара, намыһах сиргэ олорор ыаллар дьы-лэри түнүгүнэн кутан көһүлүрө туһугар бивр туһунан айдаан буолбута биллэр. Быйыл өссө улаатара буолуо. Эбэ толору, үрэхтэр уулаа олох түспүкэ тонмута. Хаар быйыл бастаан олох чараас курдук этэ, ол олуньута олус чыг, бытар-хай хаар түһэн сир халыһатта, ситистэ.

Сааскы кризисин быһытыран, хаардаан, ардаһтаан ириэрор буоллаһына, дэриэби-нэ сэрэхтэх буолуо. Суолу, муосталары алдьатыаҕа. Калин кэлбит уулар олус уһуннук турбуттара. Быйыл Мырыла за-правката Даайа Амматтар буолар буолла даҕаны баччаанга дэри ол олхтоно илик. Саптаас заправка миэстэ-гэ хайаан да баар буолуон наада.

Сайыһыкка тахсыы уу калиэн иннинэ Маай бырааһынньыкын кэингиттэн буолу-он наада. Уу таһаарар алдьатыыта, орос-куота, ону сэрэтин үлэлэр ханна да көрүлүбэтэхтэр, былааннаматахтар быһылаах. Ас, бордуукта өтүнэн эр-дэтэн хааччылаахха наада. Суол-иис са-былара аһыах хонук хаалла. Бу сурук-пун уруксу уокука оловунан суруйабыт. Уу халаныттан оҕустарылаһыт, барыта элэһтэ буолуохтун!

М.П. МОНАСТЫРЕВА, дерматовенеролог-быраас.

А.А. МАКАРОВ, Мырыла.

Модьуунтан уонна төбүрүөнтэн сэрэниң!

Грибковай ыарыһалартан саамай кизитик тарҕамьыт сыстыганнаах ыарыһалартан модьуун (трихофития) уонна төбүрүөт (микрококкия) буол-лаллар.

Модьууну тарҕатааччыларыннан ылаах сүөһү, куоска, ыт, күтөр уонна кутуһах тириитигэр олохсуйар араас грибоктар буолаллар. Тас эйгэр гри-бок олус тулуурдаах. Ол курдук, мо-дьууннаах сүөһү тириитигэр хоннон түстүт хох сир кырыгар 7 сыт, ноһуомга 8 ыттан ордук кэмгэ элбөккө сытар. Ыарыы иякубацион-най кэмэ 30 хонукка дылы.

Киһи модьуунна сыһынарына, тириитигэр курунуну тэтэркэй дьүһүннээх хаһыһа сылдьар кыра, төгүрүк мэннэр үөскүүллэр. Мэннэр түргэниик улаатан, бэйэ-бэйэлэрин

кытары сылбэһан кизитик тэһийэл-лэр. Баттахха үөскөтөрүнэ, үксүн иригэрэр, баттах түһэр, онон араас кыра, улахан тараһалар үөскүүллэр. Модьууну эмтэммэтэххэ, өсрөт, ааспат-араһпат ыарыһа кубулуйар. Бу ыарыы 1,5-2 ый устата элбэһил-лэр.

Төбүрүөнү тарҕатааччынан ан-тропофильнай уонна зооантропо-фильнай грибоктар буолаллар. Ыа-лдьыбыт куоскаттан, кизиттэн бар-гэһэ, тараах, баттах кырыгар машин-ка нонгун бэриллэн сөл. Баттах сүһүрдүһүт, хаһыһылар баас тахсар, баттах тостон түһэр. Тиригэ элбэх ахсааннаан төгүрүк уонна ноһууһах бэтиннэлэр тахсаллар. Кыттыта бы-тархай хабахтардаах, хахтаах, орто-то харыланар.

Улахан Күүлээзи начаалынай оскуола аһыллыбыта 50 сылыгар

ОСКУОЛА-КУЛУУП ТУТУЛЛУУТУН ТУҢУНАН

Мин аҕам тыһыл үлэ бэтэ-
рээнэ Макаров Гаврил Нико-
лаевич билигин 90-гар чу-
таһабыт ытык кырдыаҕас.
Кини билигин Сылан Уһун
Күөл бөһүөлүгэр олорор.

Аҕам үйэтин тухары чөл
олоҕу уонна үлэни өрө тутан
кэллэ, өрлөрүн да онук иһи-
тэ. Сылан бастаахы механиз-
матордарыттан биридэстэрэ,
өр сылларга тырахтарыста-
абыта. Улахан Күүлэ биригэ-
дыирдэбитэ, от үлэтигэр
экономотаабыта. Үлэ ханнык
ыарахан уһаастагар тусх-ба-
ар сыратын биэрэн, үтүө суо-
бастаахтык үлэлээбитин
туһулуур албах наҕараада-
лардаах. Онтон биэр
күндүтүк саныыра 1966 сыл-
лаахха Улахан Күүлэ саҥа
оскуола - кулуупун салайан
үлэҕэ киллэрбитин туһулу-
ур Бочуотунай грамотата буо-
лар. Онно маҥнык суруллу-
бут: "ССКП XXII съездин аа-
тынан колхозос бырабылы-
аннаа, парткома уонна
комсомольскай тарылтата.
Таб. Макаров Гаврил Никола-

евич Улахан Күүлэ оскуола-
тын тутуутун актыыбы-
найдык салайан бүтэһи-
рэри ситиһиппин иһин
наҕараадалаар. Колхозос бы-
рабылыанньатын преде-
В.Ермолаев. Парткомсекр. А.
Макаров 1966 с."

Быйыл Улахан Күүлэ на-
чаалынай оскуола аһыллы-
быта 50 сылын туолар. Онон
Макаров Гаврил Николаевич
2011 сыллаахха суруйбут ах-
тытын билиһиннэрэбин.

"Улахан Күүлэ нэһилин-
нэтин ахсаана элбээн, өртүн
төрүөтэ үксээн, начаалынай
оскуоланы туруорсуу уһун
сылларга барбыта. Улахан -
Күүлээн оройуон сэбиэтигэр
депутат Шадрин Алексей
Алексеевич сыралаах туру-
орсуутун түмүгэр оскуоланы
тутар буолбуппун. Ол түмүгэр
ебүтэлэрибт олорбут дьыла-
рын алаастартан киллэрэн,
икки ардыгар саҥа маһынан
салҕаан, 1964 сыллар диэки
оскуола аһыллыбыта. Онон
оскуола Улахан Күүлэ үлэ-
тин салҕаабыта.

Онтон кэллин оскуолабыт
оҕо үөрэнэригэр эппиэттэбэт
кыараҕас буолан, саҥа оскуо-
ла тутуутун туруорсубуппун,
кэллин көҕүлээбиппэр.
Олохтоох нэһилиннэ
түмээн, тыһыыччанаан бөрө-
бүнэни кэрдэн, таһан бөлөм-
нөөбүппүт. Минин тырахта-
рыллыттан тохтотон, бири-
гэдыир оҕорбуттара.
Маҥнайгы сорукуптууна -
оскуола тутуута буолуохтаах
эбэ. Оччолорго "Партия XXII
съездин" колхозос председа-
теһын Ермолаев Василий Фе-
дотович, парткомунан Мака-
ров Алексей Еремеевич үлэ-
лииллэрэ.

Колхозос бырабылыанна-
тын муньаҕар дьүүлээхэн
баран, мин Василий Федото-
вичы кытта сүбөлөһөн баран,
Чурапчыга тутуу прорабы-
нан үлэлиир тутуу инженерэ
Соловьев Гаврил Константи-
новичы "Планета" мотоцик-
лынан таһааран, эдэһийэ Ва-
лайыга (Макаров Гаврил Ин-
нокентьевич кэргэнитэр)
олохтоон, нэдиэлэ устата ос-
куола - кулууп чертеһын
оҕорторон, тутуутун саҕалаа-
быппыт. Олохтоохтортон би-
ригэздэ тэрийэн, түннүк үөһэ
өттүгэр дьирэ таһааран ба-
ран, тохтууругар тийэбитэ.
Онон Василий Федотовичы
кытта сүбөлөһөн баран, Ула-
хан Күүлээн Уһун Күүлэ
көһөн киирэн үлэлиир дьону
тылбытыгар киллэрэн, тахсан
үлэлиир буолбуттара. Маас-
тарынан Никитин Дмитрий
Федорович, Васильев Гаврил
Гаврилович, Макаров Мат-
вей Петрович уонна Трофи-
мов Михаил Степанович
ыһылан тахсыбыттара. Эмиз
саҥа биригэздэ тэрийэн, ба-
рыта 10 - ча киһи үлэлээбитэ.
Олохтоохтортон Трофимов
Дмитрий Егорович, Платонов
Семен Петрович, Макаров
Василий Прокопьевич, Мака-
ров Алексей Андреевич, Ма-
каров Иннокентий Филипо-
вич, Макаров Михаил Проко-
пьевич үлэлээбиппэр.

Колхозос бэрэссэдээтэлэ
Василий Федотович нэһили-
ннэни түмэн муньахтаа-
быта. Онно киһи этиитин
ыһылан ферма үлэһиттэр,
сылгыһыттар, оскуола, дет-
сад, эмт, кулууп үлэһиттэрэ
үлэлэрин быыстарыгар оску-
ола - кулууп ханаааһыт-
тар, бөһүн - саҕын ыраас-

тааһыһыгар көмөлөспүттэрэ.

Ону таһынан аан, түннүк
холуодаһарын, муостатын
уонна үрдүн хаптаһынын
хайыттарарга пилораманы
көҕүлээтэн, элбэх хап-
таһыны хайыттарбыппыт.
Элбэх бөрөбинэн киллэрэн
хайыттаран, төгтөрү - таары
таһыһыга элбэх кырыһы бу-
олбута. Түннүк арааматын
оҕоруута, таастааһынга,
олордуута улахан көмөнү
оҕорбуттара. Биригэдыир
дьирэ таһынан бу тутуута
элбэх сырам барбытын, кыр-
дыан баран санаатахпына
сөрбүт. Оскуола - кулууп хо-
ту мунулар итигэр систиэмэ
хоһулунайын турар дьыта
чертеһа биригэ былаанна-
нан оҕоруллубута. Ол систи-
эмэ таньыллан, эһилигэр
үлэҕэ киирбитэ. Онон Улахан
Күүлэ саҥа оскуола-кулууп
1966 сыллаахха муус устар
ыйга, сылаас бириэмэҕэ үлэҕэ
киирбитэ.

Оскуола - кулууп киири-
тигэр улахан үөрүүлээх бы-
рааһыннык буолбута. "Пар-
тия XXII съездин" колхозос бы-
рабылыанньатын бэрэссэдээ-
тэлэ Ермолаев Василий Фе-
дотович, партком секретээрэ
Макаров Алексей Еремеевич
мөһүн муньаҕар кыттыбыт-
тара. Ермолаев Василий Фе-
дотович улахан этиини оҕор-
бута. Онно Уһун Күүлэ тутуу-
ттан тахсан көмөлөспүт ту-
туу дьонун, маастар Ники-
тин Дмитрий Федоровичка
икки уостаах саанан уонна бо-
чуотунай грамотанан наҕара-
адалаабыта. Атыттарга саа-
налаах бөлөхтөрү, бочуотунай
грамоталары, олохтоох туту-
уга үлэлээбит дьонго бөлөх-
тэри, грамоталары туттартаа-

быта.

Онтон мин оскуола тутуу-
тун актыыбынайдык салайан
бүтэрибим иһин бочуотунай
грамотанан наҕараадалаабы-
тым. Ол кэһэ оскуола - кулу-
уп маһаһыһыгар, саҥа аһын
арааһын аһаабыппыт, үөрүү -
көтүү буолбута, түүнү быһа
ырыа - тойук, оһуохай оон-
ньуу көрдөөхтүк барбыта.

Улахан Күүлэ начаалы-
най оскуолаҕа үлэлээбиттэрэ:

1. Федоров Петр Дмитрие-
вич
2. Лоптинов Петр Данило-
вич
3. Ноговицын Андрей Ни-
кифорович
4. Новгородова Татьяна
Михайловна
5. Солдатова Анастасия
Сергеевна
6. Макарова Мария Инно-
кентьевна
7. Лебедева Софья Гаври-
льевна

Ол курдук, "ССКП XXII
съездин" колхозос бэрэссэдээ-
тэлэ Ермолаев В.Ф. уһулччу
салалтатынан уонна партком
Макаров А.Е. көмөлөрүнэн ос-
куола - кулууп кылгас кэм
иһигэр үлэҕэ киирбитэ. Кэллин
кырдыан баран, санаатахха,
биригэздэ бэйэти күүһүнэн
манньк тутууну бүтэрэн
үлэҕэ киллэрбитэ. Түмүстөх-
кэ, үлэлээтэхкэ, ханнык да
үлэ кыайтарар эбит дьин
түмүстүүбүт.

Букардыарас киһи Гаврил
Николаевич ахтытын ула-
рыппакка киллэрдим. Эдэр
ыччат дьон билин-көрдүн
дьон.

Наталья ЗАХАРОВА,
Россия Суруллыһтарын
соһун чилиэнэ.

Билиэхэ суруйаллар

Билигин ийэбит Матрена
Афанасьевна Кривошапкина (Хари-
тонова) 1922 сыллаахха Чурапчы
оройуонугар Кыдал бөһүөлккэ
төрөөбүтэ. Бииргэ төрөөбүт эдэһийэ
Өлөөнэ Дьүлэй нэһилигэр кийит
буолан, үйэтин тухары онно олорбута.

Ийэм көлүөнэтэ сэрин, сут сылла-
рыгар бары даҕаны олох кыһарҕанын
көрсөн, эрэби эңэрдэринэн тыһан,

өлбүттэр. Онон убайдарыттан кэриэс
оҕо хаалбатах.

Дьүлэй нэһилигэр кэлэн билигин
аҕабытыгар Петр Иванович Харито-
новка кэргэн тахсыбыт. Аҕам аҕар ха-
рахтаах буолан сэрингэ барбатаҕа,
киһуос председателинан үлэлээбитэ.
Ийэбинэн ат айааһаан, от оҕустар
эбиттэр. Минин ийэм от оҕустара
сылдьан оҕолонон, аҕабыттан улахан-

ыт суолта дьирэ ирдээн баран сыт-
ынан кэбиһэрэ, салгыы суоллаабат эбэ.
Билигин хаар түһүөр дьирэ аһынан
мэһэстэ сылдьан өтөхтөрү кэрийэр-
бит. Уһуоҕа даҕаны көстүбэтэ. Ити
сүтүктэн ийэлээх аҕам олох иэдэйдит-
тэрэ. Хотонго киирэн ийэбин кистээн
ытаһалларын истэрибит. Ийэм этэри-
нэн, уолбут сымсыгар хара мэһэһэ
эбэ, унатын хангаһын өйдөөбөт эбэ, эбэ

ИЙЭМ ТУҢУНАН ИҢИРЭХ ТЫЛЫНАН

ыарахан үлэни үлэлээн-хамсаан дьон
буоллахтара. Бииргэ төрөөбүт убайда-
ра Уйбаан, Арамаан Кырбаһаакыттар
сэрингэ ыһтырыллан бараат даҕаны,
кыртыһы толоонутар охтубуттарын
туһунан биллэрин кэлбит. Онтон ыла
ийэтэ ыар санааҕа ыһыларан, ыарыһах
буолбут.

Ийэм бастаахы кэргэнэ Гаврил Ива-
нович Коркин Кытаанах киһитэ эбит.
Кини эмиз сэрингэ өлөн ийэбит ыар
сүтүктэммит. Эбэлээх ийэм дьоннорун
аһынан мунатыйар, ыһтыр-сонгуур
саҕаларын мэлдьи истэрибит. Аны Чу-
рапчы оройуонун колхозостарын Хоту
көһөрүллүүтэ илдьэр буолбуттара. Ий-
эм биэр саастаах уолун Ганины сүтэн,
хараҕа суох ийэтин ситээн сатыы
Дьүлэй нэһилигэр кэлбитэ.

Убайа Арамаан сэрингэ барыан
иппинэ ыал буолан, кыыстаах уол
өһүнү төрөппүт эбит. Кэргэнэ Воксу-
оля Кривошапкина (Кытыгырас Вок-
суоля) эмиз көһөрүллүүтэ түбөһөн,
икки өһүтүн илдьэ барбыт.
Көһөрүллүү ыарын, олус ыарахан
уеулуобуһаны тулуйбакка, иккисэн

нык мөһүлүбүт. Төрөөт даҕаны ампа-
арга хааллараат, от оҕустара барбыт.
Олус ириннэх, ала-ала тиллэбит оҕо
эбитим үһү.

Ийэм барахсан биэр саҥа дьахтара
эрэбин көрсөн олохтон барбыта.
Аҕабыт күөгэйэр күнүгэр, 35 сааһыгар
сылдьан, соҕотох хараһын дэһнээн
төрүт көрбөт буолбута. Онон ийэм 9
өһүтүн, кэргэнин соҕотон көрөн ха-
райан сордохтубута. Аҕабыт көрбөт бу-
оллум дьин быар куустан олорон кэ-
биспэтэрэ-от охсоро, муньара, кэ-
биһэрэ, бугул таһара, саһаан охсоро.
Билигин кыра эрдэхтигиттэн үлэҕэ
үөрэнэн, дьоммуттар иһин-атах буо-
ларбыт, көмөлөһөрбүт.

1960 сыллаахха билигин олохпугу-
гар хаһан даҕаны умнуллубат ыар
түтүн буолбута. Саамай кырабыт Па-
влик 5 саастааҕар кэбиһкынах эксирэ-
тэн тыага куоппун. Элбэх күн
кургүөмүнэн көрдөөн булбатахтара.
Көрдүү сылдьан суолун булбуппун.
Наммага үрөһүнэн Тыраһа (Кыһы)
диэки барар эбэ. Чипаттан ыт аҕалан
ирдээн көрдөтө сылдьыбыттара. Ол

билигин өйдөөхпүт дуо.

Ити кыһын кыстаан баран сатаан
олоруо суохпун дьин Ытык Күүлэ
көһөн киирэрэ быһаарыммыттара,
онон төрөөбүт нэһилиэкпитигэр көһөн
кэлбиппир. Ийэбит Чурапчытын дьон-
ун-сэргэтин наһаа ахтара, дойдубут-
тан тэйдим дьин мунатыйара. Ордук
дойдугун собото олус миннигэһин
ахтара. Оччолорго суол даҕаны
мэлтэҕэ, массыһа даҕаны олус
аҕыйаҕа, билигин курдук санаатын
даҕаны килин-барыы суоҕа. Ийэлээх
аҕам иккисэн сут, сэрин сылларыгар
таһаарылаахтык үлэлээн, Сталин
төбөлөөх мэтэһилээхтэр. Улууз ки-
нигэр Кыһылы болуоссатыгар хаар-
тыскаларга ыйанан туралларынан ки-
эн туттабыт. Кырдык үтүө үлэти,
ыһсарылаах тыллаах-өстөөх,
дьонго убаастанар буоланнар, бары
ийэбит-аҕабыт туттарбыт дьылаэри-
гэр олодохпун. Бары сүөһүлээх-ас-
таах, сылтылаах быр-бааччы олорор-
буттара төрөппүттэригэр үтүөлэрэ, ки-
һылар иһиллэрин оруола улахан.

Ийэм барахсан, билигин санаатах-

ха, олохтон эрдэ барбыт эбит. Олорор
элбэх ыараханы көрсөн, доруобуула-
тыгар оҕустарбыта чуолкай.

Бүтэһиппэр биэр тутан билиһин-
нэрэбин. Сотурутааҕа биэр
көрбүөнчү бырааппыт Павел тыһы-
нааһын туһунан этэн соһутта. "Чугас
улууска баар, көрдөөг", -- дьир. Ийэм
даҕаны "Ором тыһынаах, баар", -- дьир.
Онон эрэл кыһа үөскөтө. Маны-
аха киһи эмэ истибит, билбит баар бу-
олаҕына билэртэтигэр көрдөһүт.

Елена Петровна ХАРИТОНОВА,
"Дружба" уордун, "Гражданский
киһиһи" бөлөх хаһаайсалара,
поруот хаһаайыстаабатын үтүөлээх
үлэһитэ, Таатта улууһун,
Дайаа Аммата нэһилиэгин
Бочуоттаах олохтооҕо.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Күндү таптыыр аҕабытын, эһэбитин, эркин курдук эрэллээх кэрэммин, оловун арыйын, Саха Республикатын тыатын хаһаайыстыбатын туйгунун **Василий Васильевич СМЕРНИКОВУ** алгыстаах кэрэ-бэлиэ күнүнэн, үөрүүлээх үбүлүүгүнэн итиитик - истинник эбэрдэлиибит!

Эн билиэхэ барыбытыгар кыһамнылаах истин сыһыанын иһин махтанабыт. Үтүө суоһаах, дьаныардаах, үтүмэн сыллар усталарыгар сылайары билбэккэ үлэлээбит үлэбинэн кизн туттабыт, холобур онгосто-бут. Күндүтүк саныыр үтүө кийибит өссө да өр кизинэ үөрүүнү үөскэтиһэ, үтүөнү-кэрэни тустата, ыраабы ыйдандардан, инникини өтө көрөн, күүстээх санаабынан өрүү үөрэ - көтө, эдэрдий эрчимнээхтик, чэгиэнник сылдьаргаар баарыбыт.

Эбэрдэни кытта кэрэммин, уолаттарын, кийииттарын, сиэннэрин.

Информация о наличии (отсутствии) технической возможности доступа к регулируемым товарам и услугам регулируемых организаций также регистрации и ходе реализации заявок на подключение к системе теплоснабжения ГБОУ РС(Я)

"Профессиональный лицей №14" с.Дьабыла Чурапчинский за 1 квартал 2014г.

№ п/п	Наименование показателя	Значение
1	Количество поданных заявок на подключение к системе теплоснабжения	0
2	Количество зарегистрированных заявок на подключение к системе теплоснабжения	0
3	Количество исполненных заявок на подключение к системе теплоснабжения	0
4	Количество заявок на подключение к системе теплоснабжения, по которым принято решение об отказе в подключении	0
5	Резерв мощности системы теплоснабжения. Всего (Гкал/час) **	0,47
5.1	Котельная №1	0,40
5.2	Котельная №2	0,07

А.А. ПОПОВ, директор ГБОУ "Профлицей №14".

Кэриэстэбил

ЫГЫК КИИИБИТ СЫРДЫК КЭРИЭНИГЭР

Бу дьыл муус устар 9 күнүгэр күндүтүк саныыр, ыгыктыыр убайбыт, таайбыт, эһэбит, ССРС доруубуйатын харыстабытын туйгун, "Бочуот Знага" уордун калалара, Россия Бочуоттаах донора, тыһы, үлэ бэтэрээнэ, Хоту көһөрүлүү кыттылааһа, Амма улуусун уонна Сулгаччы нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооро **Егор Иннокентьевич ЕФИМОВ** олохтон туораабыта 40 хонугун туолла.

Таайбыт 1929 с. ыам ыйын 5 күнүгэр Чурапчы оройуонун Алаһар нэһилиэгэр Иннокентий Алексеевич уонна Александра Дмитриевна Ефимовтарга иккис ордон күн сирин көрбүтэ. Биргэ төрөөбүттэр төрдүүлэр элэ Ата ыалдьан, эдэр сааһыгар олохтон туораабыта. 1942 с. хоту улуустарга күүс өттүнэн көһөрүүгэ бараннар, ыарахан дьылдаттан ийэтэ, эһэтэ суорууа суоллааһыттар. Түөрт тулаайах оролор көһөрүлүүттэн төннөн, Мындааайы дөдөмүгэр утаарылыы-быттар. Таайбыт эрдэ тулаайах хаалан, ыарахан үлэни, тонуулу-хаталы, ачыктааһыны, биригэ төрөөбүттэртэн арааһылы, этинэн-хаанынан билбитэ. Дөдөмүгэ олохтон, оро сааһыттан эрэи эгиринэн тыһырт уолгаан сэтэ кылаастаах оскуоламы бүтөрөн, биер кылаанах санааны ыһыан, Дьоксуускайа ЯФАП-ка 1946 с. үөрөнө киирэр.

1949 с. үөрэтин ситиһилээхтик бүтөрөн, ыраах Аллайыаха оройуонугар үлэс аһанар. Мантан саалааһыта киири олохтон бар дьонугар анаабыт эмчит буолар дьылдэ. Оччолорго ыстадалары кэрибэн, эдэркээн эмчит оҕуору, улахан дьону эмтээн-томтоон, дьахталлары төрөтөн, төһөлөөх ыарахаттары көрүбүтүн билигин сэрэйдэн эрэ көрүөххэ сөп. 1953-1965 сс. Амма оройуонугар бастаан кылас кэмтэ Ветунга, онтон Сомерсун медпунуугар аһанан үлэлиир. 1959 с. Егор Иннокентьевич ФАП-ка сибидиссайдан оло-
доруу үтүс үтүмэн ыарахан үлэни көрөөнөр, колхуос уонна балыһа үлэнигэр күүстөрүнэн 10 куй-калаах балыһа үлэс киирбитэ. Оччолорго эмп-томп, транспорт, суол, ыраах улаастар кыһаллалара сыгытык турара. Егор Иннокентьевич үтүс ыарахан ыарыһалары утары дьон-сэргэ туһугар күнү-түнү аахсыһа, түбүтүрбүт үтүс үтүө үлэни, балыһа тутуутугар, материалнай-техническай базата ханьырыгар киирбит сүдү кылаатын сомор-сулар билингэ дьэри махтана ахталлар. 1961 с. Дьоксуускайа зубо-врачебнай кууруска үөрэнэн, сүрүн үлэтин таһынан дөдүлүгүт албох киһи тиһин эмтээн, дьон махталын кыһыта. 1965 сылтан 2005 сылга дьэри үлэс чөптөрүгүн ордук кэмтэ Сулгаччы нэһилиэгин медпунуугар ангила суох үлэлээбитэ. Аһанан кэлэрин утаа киндэйэ эрэ бүтүт медпуну дьэтин ие-тас үлэтин барытын үлэнигэр кытта бэйэлэрэ оноромнор балыһага киирбитэ. Егор Иннокентьевич нэһилиэк түөрт калуена дьонун элгээн-томтоон, албох киһини олоххо, үлэс төннөрбүт, үтүс дьахтары төрөтөн, нэһилиэк кэлэр кэскилин кэрэһэлээбит, тэниһит, дьонун-сэргэтин барта махталын, дьонун ыһаастабытын, сүдү сүтүрүбүтүн ыһыт, бэриниллэх, эркин курдук эрэллээх, бэйэтин идэтин дьон-чакчы баһылаабыт айырттан айдарылыах эмчит буолар.

Таайбыт дэһиттэр талааннаах элэ Ол курдук, үчүгэйлик ыһылар элэ, ордук сөбүлээн нууччалыы ырыалары ыһылар. Нуучча тылын толору баһылаан, олус ыраастык сатара. Ону таһынан немецкай тылы үөрэтэн, колкутук сатара, ааһара. Сүрүн сылааһынан бөбөйдээн үүнүрбүт үтүс аһааннаах күүс үлэһитлэрэ олох умсулганаах аартыга буоланнар билигин чачырын үүнэллэр, дьону үөрдэллэр.

Тапталлаах убайбыт, таайбыт билиэхэ сыһыана ураты истин-уһаа сэтэ. Билин олох-туттар туох баар кыһаллабыт-тыгар, үөрүүбүтүгэр сүбө-ама, күүс-көмө буолар чутас кийибит элэ. Эдэригэр, балтыгар кураан дьылларга сүөһү илгэһиргэр бөбөтэ оттоон-мастаан, тэбэ-эн аралан, балтылар, сиэннэрэ үөрөх ылаалларыгар, дьон-уот төрүнэллэригэр улахан көмөнү куруутун онорор элэ. Кыра эрлэхпиттэн киири олохтубут оҕуруотун, хомуйбут сирин аһын сылы эргиччи астына сир этитит. Сайын аайы курорт курдук киниэхэ Сулгаччыга баран сир астаан, сөтүлүгүн дуоһула сыһыанарбыт. Билин таайбыт барахсан кийи кини кэрэмһэ, бу олоһу куруутун үчүгэин эрэ үксэтиит үлэниг үтүөтэ, аймах-хаан дьонугар тула-хадыйбат ыгык, киири туттар кийибит буолар. Күндү кийибитин суохтуубут, ахтыбыт, киири билин сүрэхтэригэр өрүү тыһылаах.

Билин аймах күндү кийибитин сүтэриит ыарахан көмөгүгэр быры өттүгүн көмөлөспүт, үтүө тыһынан айыбун буолбут. Сулгаччы нэһилиэгин бары олохтоохторугар, киири олоһу махтан күүс-көмө, эрэллээх тирэх буолбут чутас дьонугар Лариса Иннокентьевна уонна Семен Петрович Романовтар дьон көрөтүрүгэр, тийэх күнүгэр дьэри бөбөйдээн көрбүт-иститит балтыбытыгар Валентина Ивановна, күтүөкүтүгэр Егор Прокопьевич Алексеевтарга, хаан-уруу аймахтарбытыгар тутуһан да көм-көмөт махталытын тиэрдибит. Эһиэхэ үтүө доруубуйаны, олоххутугар дьолу, ситиһилэри баара-быт.

Балта А.И. Крюкова, сиэн балтылар, быраата, кийитэ, күтүөтэ, сиэннэрэ.

БИЛЭРИИЛЭР

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Продаю частный дом 25 сот. Два дома, гараж на два автомобиля, сарай, ледник, все постройки. Тел: 8-914-273-32-21.

1-кв. квартал 3 хостох, толору хааччылыылаах квартира атыһыланар. Бэрэбинэ, аллараа этээс, сылаас, иэнэ 54,8 кв. м. Билсэр төл: 8-984-114-60-67.

Продается двухэтажный частный дом в с.Мындагай. Пристрой, отдельно гараж на две

автомашины, огород. Тел: 8-962-735-84-27.

2 устуука "Хусварна" бензоила сыаптарын атыһылы-бын. Билсэр төл: 8-914-261-92-40.

Билсэргэ наадыба-быт. Билсэр төл: 8-914-237-19-06.

Свидетельство № 000326 (10.02.1998) на имя Николая Евгеньевича Илларионова, в связи с утерей считат-ся недействительным.

Күндү кэрэмэ, ийэлэрэ, эһэтэ, Чурапчыттан төрүттэх Дьоксуускай куорат олохтоор **НОВГОРДОВА Светлана Григорьевна** уһун ыарахан ыарыһыттан олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Чурапчыттан Барахсановтар, Дорофеевтар, Хомяковтар.

Кылаанахтан төрүттэх Дьоксуускай куорат олохтоор

СПИРИДОНОВА Светлана Николаевна эдэр сааһыгар ыарахан ыарыһыттан олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Спиридонова Светлана Николаевна олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Тапталлаах ийэлэрэ, кэрэмэ, эдэригэр Спиридонова Светлана Николаевна олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Тапталлаах ийэлэрэ Спиридонова Светлана Николаевна олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Биргэ төрөөбүт тапталлаах эдэригэр Спиридонова Светлана Николаевна олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Эдэригэр Спиридонова Светлана Николаевна олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Тапталлаах оҕо, кэрэмэ, аҕабыт, быраагыт, убайбыт.

СЕДАЛИЩЕВ Николай Николаевич бу дьыл муус устар 20 күнүгэр соһумардык, эдэр сааһыгар олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Ийэлэр, кэрэмэ, биригэ төрөөбүттэрэ.

Тапталлаах кэрэмэ, аҕабыт, быраагыт, Мырыла нэһилиэгин олохтоор

БРЫЗГАЕВ Владимир Титович бу дьыл муус устар 18 күнүгэр уһун ыарахан ыарыһыттан олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Кэрэмэ, оҕолорго, биригэ төрөөбүттэргэ.

Куруурунун тиэрдибит: Тапталлаах быраата, иккис оҕо аҕа Брызгаев Владимир Титович өлбүтүнэн Чурапчы улуусун дьаһалтатын финансово-экономическай управлениетын начальнигар Татсиа Титовна Брызгаевага финансово-экономическай управление коллектива.

Тапталлаах аҕа Брызгаев Владимир Титович өлбүтүнэн күндү кийибиттэргэр, Соловьев үлэстөөкү балыһыттан сисэстэригэр Анна Кюкова Дьоксуускайга, сиэн балтыларыгар Жеңиэ, быраагыгар Костяга Шыштингэр, Аржаковтар, Кузьминнар, Татьяна, Татсиа Брызгаевалар.

Чурапчы нэһилиэгин олохтоор

ЗАХАРОВА Мария Николаевна ыарахан ыарыһыттан олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Захарова Мария Николаевна олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Күндү ийэлэрэ Захарова Мария Николаевна олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Захарова Мария Николаевна олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Захарова Мария Николаевна олохтон туораабытыгар кэрэмэ, уолаттарын, биригэ төрөөбүттэригэр уонна күүсүгэр дьон көрөтүрүгэр дьини куруурунун тиэрдибит.

Редактор - директор: А.А. ЗАХАРОВ. Эпизиттир секретарь, сурух отдела - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ. Экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела - А.М. СЛЕПЦОВ. Корректор - В.Н. ПЕТРОВА. Верстальщик - Л.К. ПОПОВА. Бачээтэччилэр - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ, С.А. ПАВЛОВ.

Тыһыан таһаараччылар: СР Правительствота, Чурапчы улуусун "Саҥа олох" редакционной-издательской холбоһук автономной учреждения. Российский Федерация Роскомнадзор СР управлениыгэр 2012 с. кулун тутар 15 күнүгэр регистрацияламмыт нүмэрэ - ПИ №14-0238.

ААДЫРЫСЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Телефоннарбыт: редактор - 41-332, отделлар - 41-265, 41-358. E-mail: sanaoloh@mail.ru, сайт: sanaoloh.ru

Бачээкэ сакаас: № 59 (10878) Тираж 2150. Хайыат аманата: 10 солк.

Саҥа олох

Автор суруурут элгэтир санаа редакцияга таһаарылар илгэтир оҕуруу буолуох. Суруурут ийэлэр кыһалар кыһаларыгар элгэтир автор түс баһа оҕуруу.

Хайыат бачээкэ бариллар графика: 16 x 00 м. Бачээкэ барилина: 16 x 00 м. "Саҥа олох" редакционной-издательской холбоһукка 21.04.2014 с. офсетка бачээтэни. Аадырыһа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекс: 54907. Хайыат маддэлэз устэ: оптуорунньука, чэллэргэ уонна субуотата таһар.